

WZRZĘSZ KASZUBSKO

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Wzrzesz Kaszubsko” wychodzi trzy razy w tygodniu.
Dotychczas literacko-naukowy „Czech” ukazuje się w każdym numerze sobotnim.
Prenumerata: Miesięcznie 15 zł. Cena numeru pojedynczego 1.50 zł.

Redaktor Naczelny: Brunon Richter. Redaguje Kolegium: Jan Knapik, Ignacy Szulenberg, J. Gnińch, F. Kowalik.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Wzrzesz Kaszubsko”.
Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Skrzynka Poczтовая na 30.

Rok IX.

Wejherowo, czwartek 17 stycznia 1946 r.

Nr. 7-8

Nasz Kongres

Wspinała manifestacja ludu kaszubskiego był nasz Kongres Kaszubski w Wejherowie w dniach 12 i 13 stycznia. Już w piątek pod wieczór zarządził się ulicę Wejherowa od przystanku do przystanku. W sobotę rano miasto przybrało świętą wyjątkowość. Długo uderzono gongami (flagami) o barwach narodowych. Na Zarządzie Miejskim powiewała flaga o barwach narodowych i flaga miejska białoniebieska. Wspinała się uderzono również dom redakcyjny „Wzrzesz Kaszubski”. Powiewała na obok flagi narodowej sztandar kaszubski żółto — czarny. Dziś w lokalach kaszubskich mieści się centralne biuro informacyjne Kongresu, urządzają członkowie Komitetu Wykonawczego oraz znajdują się sekretariat Prezydium Kongresu. Ulicami przeciągały tłumy gości. Przybyli połączonymi samochodami, wozami a wielu z nich przyszło pieszo. Wszystkich przybywających witają bramy powitane z kaszubskimi napisami oraz gościnne serce Kaszubów wejherowskich. Przychodzi do Wejherowa na Kongres Kaszubi ze wszystkich stron: przybyli Belocze z nad Bałtyku, Kaszubi

z Gdańska, Kartuzi z całego powiatu kartuskiego, Kościerzyni i powiatu, byli i Gochowie z powiatu chojnickiego; z szczególną radością wita Wejherowo braci — Kaszubów, którzy po długich latach niegdzieli wrócili na łono Macierzy, byli to delegaci Kaszubów z Bytowa, Leborka i Słowniów z powiatu słowińskiego. Najliczniej stawili się nasi bracia z powiatu morskiego, bo najłatwiej się mieli dojazd do Wejherowa.

Na Kongres przed wszystkim stawia się wies kaszubski. Nasz gbur kaszubski jest tak jak u nas, nie ma go tu mur. Widzieliśmy starych swowolnych Kaszubów z nieodłączną „krekwiją” i „rozkiem” i tak stawia się prawie w komplecie kaszubska inteligencja, brat robotniczy, rybaczy i liczni młodzieńcy. Pięknie wyglądały grupy rodziców w kaszubskich mundurkach. Mienili się krasą brną grup młodzieży z Kościerzyny, Gdyni, Gniezdowa, Gościni i Wejherowa. Radość i dumę napiełniała scena wszystkich, że oddali dumo zapomniany nasz rodzinny strój ludowy.

wi podzoruwanie od wojewody gdańskiego, mówiąc, że minęły te czasy, gdy Kaszubów odrywano od ziemi ich rodzinnej, przenosząc w głąb kraju by spoliczyć tego, którego serce było nie z rodzinną polską niż niejednego z rodaków w kraju. Następnie przemawiali jako gospodarz powiatu Starosta Oderski, w imieniu duchowieństwa Ks. Dziekan Parfya, Kurektor Okręgu Szkolnego Młynarczyk, poseł do K. R. N. Zdunek imieniem P. P. R., przedstawiciel P. P. S. ob. Wolek, przedstawiciel Stronnictwa demokratycznego ob. Dowoźnik, Stronnictwa Ludowego ob. Ploch i Polskiego Stronnictwa Ludowego.

W czasie trwania przemówień przybył na salę entuzjastycznie witany przez zebranych minister Informacji i Propagandy Mładowski, reprezentujący na Kongresie Rząd Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polski.

W dalszym ciągu przemawiał przedstawiciel Zw. Zawod. Gruszczyński o

świadczając ministrowi: „Na pytanie skierowane z centrali czy zdolny przedławować przybywające stątki, odpowiadamy, że nie tylko przedławujemy stątki, ale odbudujemy naszą stolicę kaszubską Gdańsk. Wyciągamy dłoń do wszystkich przybyłych, którzy chcą z nami pracować — ale przedpłynię tych, którzy przyjeżdżali na szaber”.

Następnie przemawiał przedstawiciel przybyłych Kaszubów na Kongres z Kościerzyny, ob. Szopnicki, zdolny kompozytor muzyk kaszubski oraz ruchliwy działacz na niwie pracy kulturalnej. W przemówieniach zabrali jeszcze głos przedstawiciele Kartuzi i powiatu słowińskiego. Starosta Kaszuba mgr. Karol Krell oraz przedstawiciel robotników Kaszubów z Gdyni ob. Bigus.

Po tych przemówieniach wszedł na mównicę ob. minister Mładowski i w mocnych słowach przemówił do braci kaszubskich. Przemówienie ministra czuło było przerwane oklaskami zebranych. Olo słowa ministra:

Przemówienia Ministra Matyszewskiego

W Imieniu Rządu Rzeczypospolitej witam pierwszy w Odrodzonej Polsce Kongres Kaszubów.

Wspinałem zwycięstwo odniesione przez sprzymierzonych nas Niemcami rozpoczęła nową erę w życiu narodów słowiańskich.

Odnosi się to przede wszystkim do Was — Kaszubów — którzy od wieków pełniecie straż nad polskim morzem i z całą siłą, z całą żywotnością trwacie przy swoich starych obyczajach, przy swojej odwiecznej tradycji, przy swoim języku — przy Polsce. Wiemy, że nie było to łatwym, Wiemy, że płaciłcie za to wielkimi ofiarami. Że nie żalowaliście krwi, gdy zachodziła tego potrzeba. Nie poddaliście się jednak germanizacji zaborcy — chociaż ogniem i mieczem nie raz na przestrzeni stuleci usiłował wam narzucić niewolę.

Nie poddałście się również wtedy, gdy podziwialiście organy, które nie dość chylili obelżnikami, kiedy usiłowali wykopać przepaść między Wami a Polską. Całą swoją postawą wyrażaliście, że dobrze rozumiecie jego zbrodnicze plany, że jesteście nieodłączną częścią narodu polskiego, jego awangardą na morzu.

Wyrwaliście przy swoim na przekór wszystkim. Wielkie są dlatego Wasze zasługi dla Polski i dla całej Słowiańszczyzny. Dzięki Wam wybrzeża nasze zachowało swoje stare, odwieczne oblicze i wrócić może do macierzy jako jej niepodzielna organa i część.

Macie w tej chwili wraz z całym narodem polskim ogromne perspektywy rozwojowe na przyszłość.

Wrog, który na przestrzeni wieków zagrażał Waszemu życiu i Waszej regionalnej kulturze został zwyciężony z ziemi słowiańskiej i powalony. Czynnikiem, który w tej wojnie odegrał rolę niemal decydującą była siła i jedność narodów słowiańskich, a przede wszystkim — polski Związek Radziecki, pierwszy skupiający w swoich granicach największą ilość Słowian. W chwili śmiertelnego niebezpieczeństwa odzyskiwaliśmy tradycję Gwraldu. Jeszcze raz z nieodpartą logiką historia pokazała, że Niemcy, nawet, gdy wyrzuci wszystkie swe siły, aby nas, jarmie, niczego nie wzięli, jeżeli stawimy im czoło, a wszyscy razem zjednoczeni z innymi narodami słowiańskimi.

W chwili obecnej, Polska w trudnych powojennych warunkach podnosi się do nowego życia. Organizuje się, odbudowuje, odnawia. Granice te obejmują wszystkie polskie ziemie. Wrócili do macierzy po kilku wiekach nasze przastare ziemie nad Odrą i Niszę, jesteśmy znów w posiadaniu szerokiego wybrzeża Bałtyku od Świnoujściu do Elbląga. Ziemie te, podobnie jak i polskie morze stwarzają dla nas nowe perspektywy rozwoju. Chodzi o to, aby w czasie jak najkrótszym rozpocząć podnosić te ziemie, usunąć z nich piętno niemieckie, przywrócić je polskości. Aby pchnąć Polskę na nowe drogę rozwoju potrzebny jest wielki, całego narodu polityczny i społeczny przedwzrost. Jest to właśnie przede wszystkim wielki winiełk Wasz Kaszubi, którzy stanowią przednią jego straż nad morzem. Trzeba

Otwarcie Kongresu i I. Plenarne Zebranie

Otwarcie Kongresu nastąpiło w sali Pruskińskiego o godz. 10 rano. Wszystkie miejsca siedzące i stojące na sali i galerii były zajęte. Sala była udekor. Wielkim orłem i gryfem kaszubskim. Pośrodku na ścianach wisiały stare malowidła i mapki z czasów wojny do Wejhera. Na samym początku zespół artystyczny Młodzieży Kaszubskiej z Wejherowa „Lubomilski Zdradzi” odegrał obraz symboliczny pira ułanowanego poety kaszubskiego „Jeno Rompalego, przefektowując odrazdę się duchowo lud kaszubski i Polskę błogosławiającą całą ziemię kaszubską. Następnie otworzył Kongres nat. Bieszk z Gdyni. W imieniu Komitetu Honor. i Wykonawczego przywitał wszystkich gości ob. Westphal Augustyn, Gnińch Józef i Lubomilski Franciszek. Witali oni dostojnych gości: prezesa WRN ob. Wierzbickiego, prezyd. woj. gdańskiego ob. Moczyńskiego, kurelatora Młynarczyka, starostów powiatowych, burmistrzów miast kaszubskich, przedstawicieli świata politycznego, kulturalnego i gospodarczego Polski. Witali serdecznie wszystkich braci Kaszubów, którzy tak licznie przybyli na Kongres.

Po przemówieniach powołanych przystąpiono do wyboru Prezydium Kongresu. Na przewodniczącą wybrano nat. J. Bieszką, jako zastępców Westphala Augustyna i Ks. Franciszka Gruszczyńskiego. Prezydium redaktora „Wzrzesz Kaszubsko” Brunona Richtera, oraz na wiceprezesa: Roszczyńskiego, dr. Jas

galskiego, starostę morsk. Oderskiego Ks. Słef. Wedrowskiego, ob. Bronka i in. Na członków honor. Prezydium wywołano ob. Wierzbickiego, ob. Moczyńskiego i nat. Bieszk z Gdyni. Przemówienia powitalne gości rozpoczęli ob. Wierzbicki.

„W imieniu Wojewódzkiej Rady Narodowej, jako jej prezes, w imieniu zmił nadmorskiej, jako jej poseł do K. R. N., witam Was, zebranych braci Kaszubów, którzyście się zgromadzieli, żeby sformalizować rodkom z różnych dzielnic, że jesteście dobrymi Polakami tak jak i oni, że będziecie pracowali dla dobra i wielkości Polski.

Jako stojący na straży praworządności i ładu, zapewniam was solennie, że Kaszubi nie będą hakowani, jako to było do 1939 roku oklaski burzliwie w demokratycznej Polsce każdy obywatel bez względu na to, gdzie się urodził, ma równe prawa i równe obowiązki. Zapewniam was, że od wszystkich władz samorządowych i państwowych będą tego żądać i za wszystkie przekroczenia będą pociągali winnych do odpowiedzialności (oklaski). Jesteście pełnoprawnymi obywatelami i nikomu z przybyłych na urzędy nie wolno wam czynić przykrości, ale jako jest obowiązkiem służyć temu społeczeństwu. Życie wam, byćście zachowali jako niepodzielna organa i część państwa. Macie w tej chwili wraz z całym narodem polskim ogromne perspektywy rozwojowe na przyszłość.

Ob. Moczyński przyniósł kongresu-

Uroczysta Akademia ku czci zasłużonych postaci.

Godz. 18-19. Jak w sobotę, tak i w niedzielę goście kongresowi i miejscowa ludność wypełniła salę po brzegi. Młodo nam było widzieć przedstawicieli wielu wojewódzkich, powiatowych i miast. Naczelny Redaktor Brunon Richard wilejsze „publikację” w krótkich zdaniach charakterystyczny akademii, która w słowniku do wieczornicy tym się różniła, że jest niejako ujęciem tego piękna ludowego w formy stylizowane, artystyczne. Wskazał na rozwój artystyczny naszej powieści. Akademię rozpoczął słowem wstępnym red. Jan Rompki.

„W pomnikach, wydrzeżeniach zamkniętych nasze dzieła. Już nie pokonywało się piekło i zapomnienia, ale odkurzone przeglądają się w swym zwierciadle dzieł...”

W tym zwierzciadło pierwszych pomników i pomnikale pierwszy ujrzał się Ceynowa. Nakreślił słuchaczom sylwetkę jego.

„Echo rozkołysanego dzwonu idei słuszenia ludowi, sprawie odwołania się do ludu, straszy dźwięki poetyckiej Hieronima Dardowskiego, rozbułdoł drżące się ducha Majkowskiego, Karnowskiego, Heyki...”

Mówca po kolei daje krótkie charakterystyki czołowych działaczy drugiego pokolenia ruchu kaszubskiego.

„Majkowski tworzy „Remusa”, bo wie, że już w pewnych fazach rozwoju potrzebujemy więcej jak fradacji bajki i przypowieści. Wie, że zaślęski do duszy własnej by i z niej czerpać i żyć. Tu jest wielkość i zwycięstwo idei Majkowskiego...”

„Jan Karnowski... jego freścią życia... jak pisze w swoim pamiętniku: „Moja droga kaszubsko” staje się pracą nad ludem kaszubskim i przez ten kierunek „Noweli” staje się ojcem powieści kaszubskiej.”

Nakreślił sylwetkę Heyki — wskazał na cel, który mu przysiękał. Tym celem była Polska. Nie runął bóg kaszubski wyrosły z żółtej cieniowinami, kamionymi sokami późniejszych działaczy rozdzielił się i zbudził dzisiejszych pierwszych.

Dzisiaj w cieniu jego konarów śpiewa lud, coraz silniej coraz potężniej...”

Mówca tak skończył: „Duch Wasza naszym jest, łęskolina Wasza naszym jest, serca rytm Wasz naszym jest...”

„Już uroczystą widzę wasze, jutrzejskie uśmiech radości... Szczęść ludu molił w wiecznego pokoju słowa... Rozkołysał dzwon swego życia rozkołysany w swych piosenkach, wugórach, jorach, krzewach i lasach. A dzieło to serc Waszych — Krew Wasza i Pol...”

Na dalszy ciąg programu złożył się występ chóru św. Cacyli z Kościerzyny pod batutą dr. Lubomira Szopińskiego. Chór odpowiadał dwie kolendy kompozycji dyrygenta z okresu więzienia w obozie koncentracyjnym w Guzen. W czasie uchwytu była w Gdańsku „Hej ludzie prości” harmonizacji również dyrygenta. Chór szczerze i gorąco o klasycznym zdobył sobie wielkie uznania.

Niemilniką brawa zobowiązały dyrygenta do bisu „Hej ludzie prości”.

Po śpiewie chóru recytował listy kaszubski Ks. Franciszek Grucza z Olawy wyjątek z powieści Majkowskiego „Zec i przigoda Remusa” — Testament Jozwa. Recytował oddał jeden z najbardziej chwalebnych idealnych powieści. Przekazanie idei w młode pokolenie ludowe, którego wyobraźniem jest Remus.

Finałem uroczystego festiwalu nie jako była ideaowo i nastrojowo powiązana piosenka „Śmierć Świętopełka” — Jana Trepczyka, odpowiadana przez znanych i nieznanych śpiewaków. Artyści w wernym wykonaniu kaszubskim, wydobyła głębie uśmiechu, a wlewając całą swą duszę na co stać było prawdziwego artysty, razem z akompaniamentem prof. Bielewskim, zbudziła jakby echo dzwonów wojarskiej góry, spogolawo podniosło wrażenie słów Pana Jozwa, zęgnającego ukochany swój wiersz kaszubski. W dalszym ciągu Jan Rompki wykonał recytację piosenki „Nasi poeci”. Na zakończenie złożył się z Ceynowa „Mova”, Dardowskiego „Kolejanki”, Majkowskiego „Samoty bójnik”, Karnowskiego „Dziób zęb”, Heyki „Czas”, Trepczyka „Śluzka”, Stefana Bieska „Krajo luba...” i ułworo własny „Modę się”. W recytacji „Słowa i Pomorze” naważał recytator, wspaniały moment duchowego zbliżenia wiersza narodowi Słowackiego z kulturą Pomorza. Dama Ks. Majkowska deklamowała bardzo udatnie wiersz swego ojca dr. Majkowskiego „Piosnó gbur”, Irena Szulenberg deklamowała wiersz Szepickiego „Jestem Kaszubką”, a Barbara Pohława „Róża” — Jan Rompki. Z węgla przoleciał do mówcy Alady Czołka wiersz niejako credo Ks. Leona Heykięgo pl. „Świat Kaszubski”.

Na zakończenie Irena Jesiukowa odpowiadała przy akompaniamentu prof. Bielewskiego piosenka Jana Trepczyka „Gosiora i Reboc”. Piękne piosenki kaszubskie znalazły w Jesiukowej poraz pierwszy prawdziwe artystyczne odzwierciedlenie. Toż huraganowym oklaskom nie było końca. Z Niewiadomskiego „Ołworo Janku...” zakończyła znakomicie artystka swój występ.

Skończyła się Akademia. Na scenę wchodził red. Brunon Richard i w kilku słowach żegna wszystkich uczestników Kongresu. Wyraża jednocześnie tylko życzenia: „Oby myli, posłanowania i uczucia, które na tym Kongresie się zrodziły, towarzyszyły nam Bracia przy plugu, pracy robotnika, na morzu, sal szkolnej, biurku urzędniczym, w zarządkach ziemniaczym i gdzie wszędzie przyoblekają się w wielki twórca życia”.

Kongres zakończono odpiewaniem hymnu Dardowskiego „Tam gdzie Wjasta, i Roly. Uroczysty nastrój uderzył się całej publiczności, która niewątpliwie wyrażała uczucie przytępnego dla nieprzemijających wartości ducha kaszubskiego.

Kongres zakończono odpiewaniem hymnu Dardowskiego „Tam gdzie Wjasta, i Roly. Uroczysty nastrój uderzył się całej publiczności, która niewątpliwie wyrażała uczucie przytępnego dla nieprzemijających wartości ducha kaszubskiego.

nadają się na tymczasowe pomieszczenie dla ONZ. Gwarantując oświadczył, że stara się znaleźć miejsce, gdzie mogłoby się odbyć następne Generalne Zgromadzenie ONZ w okresie między kwietniem a czerwcem. Uważa on, że wzniesienie budynków dla stałej siedziby byłoby potrawa dwa lub trzy lata.

W tym czasie na tymczasowe pomieszczenie dla ONZ. Gwarantując oświadczył, że stara się znaleźć miejsce, gdzie mogłoby się odbyć następne Generalne Zgromadzenie ONZ w okresie między kwietniem a czerwcem. Uważa on, że wzniesienie budynków dla stałej siedziby byłoby potrawa dwa lub trzy lata.

Kaszejb! Vspjerejta „Zrzesz”

Współpraca między narodami - nakazem chwili.

Oświadczenie gen. Eisenhowera.

NOWY JORK (PAP). Z okazji rozpoczęcia obrad Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych gen. Eisenhower wygłosił przemówienie, w którym wywołał z apelem do pogłębienia współpracy międzynarodowej. „W chwili obecnej — powiedział gen. Eisenhower — współpraca jest bardziej potrzebna niż kiedykolwiek. Narody, które zjednoczy-

ły się dla zwycięstwa nad wspólnym wrogiem, muszą tym bardziej pozostać zjednoczone i uregulować w sposób pokojowy jakiegokolwiek rozdział, aby nowy Hitler nie mógł pogrozić świata w chaos jeszcze straszliwszy niż ten, który widzimy dzisiaj w krajach dotkniętych przez wojnę w Europie”.

Oligarchia ogrybia ludzi pracy.

Rezolucja greckiego frontu wyzwolenia

MOSKWA (PAP). Agencja Tass donosi z Aten, że centralny komitet EAM (Front Wyzwolenia Narodowego) uchwalił rezolucję, w której stwierdza, iż po półtora miesięcznych rządach gabinetu „centrum demokratycznego” sytuacja w kraju daleko jest od wykazania poprawy, a przeciwnie znacznie się pogorszyła. Rząd pozwala w dalszym ciągu oligarchii „plutokratycznej” ogrybiać ludność pracującą. „Mimo oświadczenia rządu, że zostanie zaprowadzony porządek, terror nigdy nie dośzedł do takiego nasilenia, jak w chwili obecnej — stwierdza rezolucja. — Organizacje terrorystyczne przysięgły do ofensywy zgodnie z planem opracowanym współ-

nie z władzami bezpieczeństwa. Rząd nie przeprowadził żadnych zmian w armii i w organach bezpieczeństwa, które w dalszym ciągu przesłaniają członków ruchu oporu. Na podstawie amnestii zwolniono tylko kilkuset więźniów politycznych”. Rezolucja podkreśla konieczność utworzenia rządu, w którym wzięliby udział przedstawiciele EAM, i zaznacza, że tylko taki rząd całego narodu w ogroźbie może być czynny w odrodzeniu kraju. Przedstawiciele centralnego komitetu EAM, Santos, Krikos i Ikonomu udali się do regenta, a następnie do premiera i wręczyli mu rezolucję.

Widoki na zahamowanie fali strajkowej w U. S. A.

WASZINGTON. — Wielki amerykański strajk przemysłowy został odroczone na październik, ale materializacji rządu Stanów Zjednoczonych nie doszli do porozumienia w sprawie przerwy w pracy urzędów telegraficznych. Przedstawiciele operatorów telegraficznych USA oświadczyli, że członkowie związku rozważają sprawę strajku, który doprowadził do zupełnego zahamowania komunikacji w kraju, włącznie z radjem i agencjami prasowymi.

Strajk przemysłu słowosłownego został odroczone na czerwiec, natomiast komunistyczny w Białym Domu. Przewodniczący Kongresu Organizacji Przemysłowych Philip Murray oświadczył, że na żądanie prezydenta osobiście zgodził się na zwłokę i dodał, że rozmowy w Białym domu zostaną wznowione w końcu. Na zakończenie wczorajszej konferencji prezydent Truman wyraził nadzieję, że porozumienie zostanie osiągnięte.

Aresztowania w Japonii

LONDYN (PAP). — Ag. Reutersa donosi z Tokajmy, że wywiad amerykański podał do wiadomości, że wycofanie tajnej organizacji fałszywych w Japonii.

Wśród członków tej organizacji nastąpiły liczne aresztowania.

LONDYN (PAP). — Ag. Reutersa donosi z Tokio, że posel amerykański w Japonii, Słahmer został aresztowany jako przestępstwa wojenny i osadzony w więzieniu w Jokohamie.

Słahmer oskarżony jest o udział w opracowaniu umowy niemiecko-japońskiej we wrześniu 1940 r.

TOKIO. — Premier japoński Szidehara ukończył przegrupowanie swego gabinetu na skutek dyrektyw „politycznej czystki” gen. Mac. Arthura. 5 ministrów podałoby się do dymisji, 5 nowych ministrów, z których żadnego nie należy do jakiegokolwiek partii, zostanie mianowanych dzisiaj.

Zagadnienie siedziby ONZ.

PRINCETOWN. Czy stała siedziba Organizacji Narodów Zjednoczonych znajdować się będzie w Princeton? Zagadnienie Narodów Zjednoczonych mającego za zadanie wyznaczenie miejsca tej siedziby, obejrzęła dwa okolice na północ od uniwersytetu łow miasta. Przewodniczący delegacji Gwarantujący wyraził zdanie, że oba siedziby O. N. Z. znajdować by się miały równie dobrze w uniwersytecie, jak również biblioteka Ligi Narodów. Delegaci zwiędzieli również sąsiednią miejscowość kapiełową Atlantic City, gdzie wiele budynków

Półtora miliona Niemców opuści Polskę

Z Berlina do Warszawy powróciła delegacja rządu dla spraw repatriacji. Rokowania trwały trzy dni i zakończono zostały wspólną konferencją trzech zainteresowanych stron: radzieckiej, brytyjskiej i polskiej. W wyniku tej konferencji ustalono kwoty repatriacji ludności niemieckiej z Polski do brytyjskiej, amerykańskiej w Niemczech, która przycięć ma ogółem 1.500.000 Niemców. Transporty uruchomione będą bez dalszej zwłoki i przewozić w przecię-

gu miesiąca 120 do 150 tysięcy Niemców, zaś w dalszych terminach osiągną cyfrę 240 do 270 tysięcy miesięcznie.

Narady objęły również sprawę przepięszenia repatriacji Polaków ze strefy brytyjskiej, jak też organizacyjnych zagadnień opieki nad nimi.

Polityka amerykańska w strefie okupowanej LONDYN (PAP). — Ag. Reutersa donosi, że władze wojskowe w amerykańskiej strefie okupacyjnej w Niemczech i Austrii przystąpiły do organizacji konfisku politycznego liczącego 38.000 ludzi. Ten specjalny korpus polityczny będzie złożony z obywateli amerykańskich, którzy zgłosili chęć pozostania w wojsku.

Z obrad Organizacji Narodów Zjednoczonych

LONDYN. Pierwszy dzień obrad pierwszego sesyjnego Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych zakończył się w niedzielę dnia gościnny. Porządek dzienny obejmował 3 punkty: inauguracyjne przemówienie tymczasowego przewodniczącego, przemówienie powołanego premiera Aflicie oraz wybór przewodniczącego walnego zgromadzenia.

Tymczasowy przewodniczący dr. Zuleta Angel, ambasador Kolumbii w Peru otwierając zgromadzenie, oświadczył, że Narody Zjednoczone mają powołane utrzymanie pokoju nawet przy braku wojny. Oświadczył, że wiarę jednak, iż problemy pokojowe mogą być rozwiązane. Ażkołwiek na barkach 5-ciu wielkich mocarstw spoczywa główny ciężar, przyjęły go one bez wahania w przecieku nowej ery, w czasie, której bezpieczeństwo narodów będzie gwarantowane kolektywnie.

Następnie wygłosił przemówienie powołanego premiera Aflicie. Przede wszystkim pogratulował Komisji Przygotowawczej i jej przewodniczącemu olbrzymiej pracy, jakiej dokonał.

— Jeżeli brakuje czegośkolwiek w sposobie przyjęcia delegatów w Londynie, to mówię to, że jest to wina braku dobrej woli, ale fu barbarzyńskim, której ślady widzę w całym Londynie.

Następnie premier podkreślił szczerą pragnienie wszystkich narodów, aby do pierwszego walnego zgromadzenia osiągnęło całkowite sukcesy. Cele ONZ posiadają pełne i serdeczne zrozumienie rządu i narodu brytyjskiego, niezależnie od przynależności partyjnej; Narod zdejście sobie doskonale sprawę, że ludność stulecia przed zagadnieniem dokonała wyboru, i jakoś ma nadzieję. Poczuć się odpowiedzialnością i zrozumienie konieczności podporządkowania swoich interesów ogółu musi ożywić wszystkie narody.

— Wszystkie musimy uznać głęboko prawdę, zawartą w przemówieniu radzieckiego ministra spraw zagranicznych w Genewie, że pokój jest rzeczą niepodzielną. Liga Narodów nie potrafiła rozprawić się z problemami, jakie przed nią stały. Powinno to nas nauczyć, że do każdego z nas związany

jest z losem świata i że wszyscy jesteśmy członkami jednej społeczności. Kara dla Narodów Zjednoczonych zamieszkuje podstawowym sprawą ludzkości. Uwazamy, że sprawiedliwość społeczna i jej najwyższa postać życiowa dla wszystkich są czynnikami podstawowymi stałego pokoju na świecie. Wyłączenie bomby atomowej rozbiło w duch izolacji.

Premier zakończył swoje przemówienie z radością wita delegatów z Aflicie. Ionie Narodów Zjednoczonych komisji, która zajęła się kontrolą energii atomowej.

— Istnieją speccy, którzy powiadają, że wojna będzie zawsze, i wskazują na niepowodzenie Ligi Narodów. Powiadają oni, że nie da się zorganizować rolników, ponieważ w ludzkości istnieje zbyt silny instynkt.

Premier wyraził swoją wiarę, że Narody Zjednoczone osiągną swój cel, oraz opowiedział, iż zwykły obywatel każdego państwa posiada dziś o wiele więcej, niż dawniej zrozumienie dla poważnej sytuacji. Celem Narodów Zjednoczonych jest uwalnienie ludzkości od niedostatku i niegodziwego, nie mniej ważnego bedzie działalność Komisji Gospodarczej i Rady Społecznej.

Premier Aflicie zakończył swoje przemówienie słowami:

— Naszym ostatecznym celem jest nie tylko wyparcie się wojny, ale również stworzenie warunków bezpieczeństwa i wolności. Celem naszym jest, by prawo stało się potęgą, a dobro powszechne pędem celów ogólnych. Naszą sprawą jest utrudnić, że do niego między innymi w podchodzeniu do wielkiego zadania, niemniej i w pełni i skłonić do ołtar, niż ci, którzy jej chcieli nie dożyli.

Po przemówieniu powitał premiera brytyjskiego Aflicie. Zuleta Angel oświadczył, że zgromadzenie postanowiło wyrazić pragnienie pokolenia od cierpień wojennych, które dawały z siebie cięższe życie przyniosły tym niebezpieczeństwem ludzkości. Delegaci przepełnieni są wiarą w wolność i sprawiedliwość i zebrali się w stolicy Wielkiej Brytanii, która nosi na sobie ślady bohaterstwa, walk, aby rozpocząć prace nad wprowadzeniem w życie statutu Narodów Zjednoczonych.

Nie wolno bezkarnie raz jeszcze rozczarować ludzkości w oblicz tak niedawnych cierpień, spowodowanych najbardziej niszczycielską wojną.

Pięć wielkich mocarstw będzie ponosiło największą odpowiedzialność za utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa świata. Bez dobrej woli i bez współpracy olbrzymie możliwości finansowe gospodarstwa 5 mocarstw byłyby tylko kłopotem nowego społecznego i politycznego kalakizmu światowego.

Każde posunięcie polityczne, mogące naruszyć porozumienie między mocarstwami, byłoby samobójstwem. Średnie i małe narody będą miały możliwość wypowiedzenia swego zdania w wolnej demokratycznej atmosferze.

Następnie Generał Zgromadzenie przysięgło do wyboru przedmówcy. Wystawiono 2 kandydaty: norwieskiego ministra spraw zagranicznych Trygve Lie i belgijskiego ministra spraw zagranicznych, Henry Spaaka. Kandydat Trygve Lie została poparta przez ambasadora Związku Radzieckiego w Warszawie, Lie otrzymał 23 głosy, belgijski minister spraw zagranicznych Spaak — 28.

LONDYN. — Na sobotnim posiedzeniu Generalnego Zgromadzenia ONZ miało przystąpić do wyboru niestających członków Rady Bezpieczeństwa. Przedniego dnia wieczorem delegacja 5 wielkich mocarstw: USA, ZSR, W. Brytanii, Francji i Chin porozumiała się w tej sprawie, aby nie dopuścić do żadnych incydentów w związku z tymi nominacjami.

Skończyło zaczęło się planarne posiedzenie poranne Gromyko zażądał w imieniu delegacji radzieckiej, ażeby wybranych członków Rady Bezpieczeństwa, który miał być przedmiotem porannego posiedzenia, nie wybrano, który powód podaje, że koniecznym jest szersze porozumienie z innymi delegacjami, ażeby osiągnąć właściwą reprezentację w Ionie Rady.

W imieniu delegacji amerykańskiej zabrał głos Byrnes, który oświadczył, że z zalem zmuszony jest sprzeciwić się odcroczeniu.

Delegat Kostarikski oznajmił, że sprzeciwia się propozycji radzieckiej. Nato-

miast delegacja nowozelandzka, czedostawca ją popar, a delegat brytyjski przy Bevin wypowiedział się przeciwko odcroczeniu, proponowanemu przez Gromyko. „Jest to wniosek bardzo niebezpieczny” — oświadcza on. Powinnyśmy trzymać się porządku dziennego. Głosowanie należy do Zgromadzenia”.

Zgromadzenie przystępuje do głosowania. Propozycja radziecka została odrzucona 9 głosami przeciwko 9 i przy 8 wstrzymanych.

Na członków niestających Rady Bezpieczeństwa wybrane zostają: Polska, Holandia, Brazylia, Meksyk, Egipt i Australia.

Obecnie Zgromadzenie musi jeszcze przeprowadzić selekcję członków niestających, którzy wybrani są na dwa lata lub na jeden rok. Przewodniczący Spaak prosi Zgromadzenie o wyrażenie w zwykłym głosowaniu 3-ech członków na okres dwuletni.

Sześć delegacji polskiej min. Rymskowski przypomniał wówczas w skróconym rolę, jaką odegrała Polska w czasie wojny, wymieniając jej poświęcenie, jej ruiny, wzniesienie usług, jakie oddała i która doświadczyła, jakich nieszczęść doznała, kończył oświadczeniem, że było by godnym pożalowania, gdyby to delegat odwołany zostało być wykorzystanym dla tego też ma nadzieję, że Polska otrzyma mandat dwuletni.

LONDYN. Komisja główna zgromadzenia Narodów Zjednoczonych, w której niedzielnego posiedzeniu wierzbowo wysunąłale zalecenie aby rezolucja w sprawie powołania komisji kontroli energii atomowej oraz UNRRA zostały włączone do porządku obrad zgromadzenia w tym tygodniu.

Jeśli chodzi o zgromadzenie ogólne, to następne jego posiedzenie odbędzie się w poniedziałek rano, kiedy nastąpi wybór porannego posiedzenia, a jego rozprawy i posiedzenia. W sobotę nastąpi Nowa Zelandia i Luogustawa były państwami, które osiągnęły największą ilość głosów, żadne jednak z nich nie zdołało zapewnić sobie wymaganej większości dwóch trzecich. Z chwilą dokonania wyboru 18-gos członka rady, zgromadzenie zadecyduje o rozdzieleniu miejsc, ważnych na okres 1, 2 lub 3 lat.

ALEXSANDER MAJKOWSKI (40)

Życi i Przypadki

Remusa

Zużeradto Kazubski

(postępnij waki)

Alie skłuk bel faki, że to przed nami niemawrocelo z drogi, le nakoło na drawko ku wolczce. Na to Mijchło se sta nowił i rzekł:

— Nijma jinszi rade. Te, Remus, mozz gmołdno nioć. Biegeł na drawko, jak Bog żiż, w przebiegu, to biegnie nijmogo, bo mje mi grzesz w przewi nadzo kwaliwili.

Tak jo njezdził, le wżel jam drawoc. Molami go! idź skłel z pod smięgu. Tam jo się szliż chłel dali z woczoma wlepionymi w to, co sam przedemną szłojeło jak jam kurszke moć roznacac postaczkę jakiej, jak jej woli:

— Stoj! — Stoj!

Tę to mi rownak wuczulo i się sta nowiło a potem jelo jęz ku mje. Czym bliżej, tym wierzyni jo się doznowił, że to nijżnoda wozkoła, le człowiek. Kąsk dzwino wem wzdził, to dłużej brode, że mały jak mje waler, jak słome w dachu, przez gęz rozczeprenim. Na plecach jakbe mjoł gorą. Ale kiej mą jo naszła na się, to jo się doznowi, że to bel mali

żid z długi brodą i łomokiem na plecach. Tak jo rzekł:

— Nijczeszełwili człowieku Kiejbes bel szedł dali jak doł, belbes wotnój, jak czopka, w przebiegu.

Alie won le na mje zdził i njewodnił się nijmogo. Tak jo wżel że remie i go prawozel nazdił, tam chdził dżid Mijchło na łozde. Nen, skomo go wuzdził, zawolił:

A to te jęs, Gabol Nijczeszełwili, jakies moć na mje wolszke zawroczek! Wotnójgbes bez retunku.

Tę żid Gabo wozdrzekł:

— Nijch Bog wama woboma zapłaci długim żecim. Jo czul waz trąbienie, alie mje belo, jakbe to szło tam z noru lasu.

— Wjałto le tam zanjosł gvesno, że ce się tak zdawało.

Alie chdzi jo się tu nalozi? —

— To jęs pod Zobłockijem puszkami, a ma tu jidzema po jerozno.

— Bogu nijch bedze chwałal Jo męsłot, że jem na polu pod Lipnem.

— To se zbłażdel w lesie?

— Gwesno! wozdrzekł żid i zaczął sama skłacze rzeć i dzkowaci i zaczęł długiego żecu. Kurszke wozdrzekł to mje i się pilot:

— A ten bodi chłopak, dłuż to ję? B o jo jego goalki nijki njerużemje.

— To ję nasz porzek Remus, ale won

mó kąsk skłaził jęzek, że go przedhodni njerużemje.

— Nijch m Pon Bog do sto łot żecu i rozwiąże m jęzek, choć godol wszelkimi godkami swjała. Zebe nie won, moko woda belabe mje polkła w te straszne noc. A wjeli Pomazecze, że njerzeczce belaboj się stało, kiejbe nie won. Sto łot nijch żiżi Co moję? Te sąc łot, milion łot!

I zaczął mje znou rzeć skłacik i skłacik, jak mjewdzali na postrońku mu zegano.

Alie m le jego komediji zrobiłal kunc, zabiegł go miedze i szła i szła do pustowy.

Na wozbore rzekł Mijchło.

— Gbur be se gorzel, kiejbasma tego zmaziego żeda njezaprawzela do niego. Co won ję tu panem i jego je gosena.

Tak ma wżela i go zaprawzela do czeladni. Jak ma wżela, won rzekł:

— Nijch badze Pon Bog podwalnił!

— Na wjeki wjędze. Amen! — wdpowjdzela Marcjanna.

Pana Jezusa żid jej podwalne njerzeczce, bo won przewodzi wjara njezdził.

Zadzesko bele małom, dłuż faki, — jak to mowa, jak to słowo, — dżiżen mjoł jem tak wstroszeczne, dżiżen gorą jego głowe, jak chuzczka szcziłem dachu. A przezbili mój bac srodze, bo długi nijki jego pobjeji

bel modro. Zaczęł się łado chujadac i kiepac, zebe mu se krew rozchuchał. Tej wotworzył swiż łomok (a kiej jem spróbował, tej dzwino mje belo, że faki! lebojsa go wuniesie moze) i wjeł z łomoka gromuszk. Z jinszego won njerzeczki, bo mje wjara lewo bronjila.

Naszi na pustkowi jo ję znale z jarmarku, chdzi won przedwoł gure, jęzi, blawjaki i co łudze jinszego na vse polzowjdzela. A panu kupcu wżem moło żarzał, bo tam łudze so bez mała wszelko sami zrobic potrafiła.

Marcjanna mu w jęgonusku mleka zagrzela, tej mu w komorze wuzstokowała do spanju.

Na dregi dżel na wobjod jęszcza żid bel. Sodi won znami do wobjadu, alie jod le ze swigo gromuszka. Ale po wobjodzie prosel wszelkij, zebe sobie jego łowar wobjedził. Rzekł:

— Zedziwile w se, potcevi ludze, co mje wżesło mnom w młot torbie. Pon mjeszka bodziła i na pustkowi cuki, nijki: wszelko po polu żdził. Mjchł kupi stążkę dlo swoi Marle. Szożo dżewczł Różżko stąże w karkozce, a wszesze dlopcos sobie pijeł za mje wotwila. Marcin kupi grebjiszki, bo kiej grzeza je szadło, to nabojeszki co nijmijem njevezdił. Dlo Remusa, mojiwo wbebrzoł wjersi wode, dam wszelko napo! zadamo!

